

Biblioteka **Główna**
Politechniki **Warszawskiej**

TYDZIEŃ OPEN ACCESS

2012

Olga Giwer, Biblioteka Główna
Politechniki Warszawskiej 2012

Plan prezentacji

- Definicje i otwarte modele komunikacji
- Korzyści płynące z otwartej nauki
- Rekomendacje UE i zalecenia rządowe
- Repozytoria
- Otwarte mandaty
- Prawa autorskie
- BG PW w ruchu OA
- Rekomendacje dla bibliotekarzy

DEFINICJA OPEN ACCESS

„Otwarty dostęp do zasobów jako możliwość wykorzystania nieograniczonych źródeł wiedzy i dziedzictwa kulturowego, która powinna być aprobowana przez społeczność naukową”.

Berlin Declaration on Open Access to Knowledge in the Sciences and Humanities

OPEN ACCES TO

- RUCH SPOŁECZNY NA RZECZ OTWARTOŚCI W NAUCE
- OTWARTE MODELE KOMUNIKACJI NAUKOWEJ

RUCH OPEN ACCESS

Ruch Otwartego Dostępu do Nauki
społeczna inicjatywa stworzona przez naukowców i bibliotekarzy w celu jak najszerszego udostępnienia zasobów nauki, szczególnie w Internecie. Jest ściśle związany z nauką i środowiskami działającymi na rzecz nauki.

OTWARTA NAUKA TO OTWARTE MODELE KOMUNIKACJI

- OTWARTE CZASOPISMA (złota droga)
- OTWARTE REPOZYTORIA (zielona droga)
- OTWARTE ZASOBY EDUKACYJNE
- OTWARTE DANE
- OTWARTE OPROGRAMOWANIA

KORZYŚCI Z PUBLIKOWANIA W MODELU OPEN ACCESS

- Dla uczelni
- Dla autora
- Dla użytkowników i podatników

Korzyści dla Uczelni

- Promocja Uczelni
- Wzrost prestiżu uczelni (widoczność w rankingach)
- Ukazanie potencjału kadry naukowej
- Wspieranie edukacji studentów
- Uproszczenie zadań administracyjnych i sprawozdawczych
- Długoterminowa archiwizacja dorobku naukowego uczelni i metadanych, aktualizacja

Korzyści dla odbiorców i podatników

- Zwiększenie zwrotu z inwestycji w badania naukowe
- Umożliwienie podatnikom dostępu do wyników badań finansowanych ze środków publicznych
- Umożliwienie dostępu do treści naukowych osobom i instytucjom spoza środowiska naukowego oraz odbiorcom, dla których prenumerata komercyjnych baz danych jest zbyt kosztowna
- Ułatwienie i przyspieszenie procesu komunikacji naukowej
- Ułatwienie współpracy między różnymi podmiotami
- Ułatwienie procedur zarządzania wiedzą i jej ewaluacji

Korzyści dla autorów

- Zwiększenie widoczności dorobku naukowego
- Zwiększenie cytowań i oddziaływania publikacji
- Skrócenie czasu opublikowania
- Powszechność i szybkość dostępu do utworu
- Nawiązanie kontaktów z zainteresowanymi dziedziną osobami i podmiotami
- Łatwość tworzenia bibliografii własnego dorobku i zabezpieczenie dokumentów
- Możliwość śledzenia statystyk

Rekomendacje UE

Komisja Europejska opublikowała komunikat i rekomendacje w sprawie wolnego dostępu do zasobów wiedzy.

Bezpłatny dostęp do zasobów nauki finansowanych przez UE ułatwi naukowcom i przedsiębiorstwom skorzystanie z wyników badań finansowanych ze środków publicznych. Spowoduje to zwiększenie możliwości innowacyjnych Europy oraz da obywatelom szybszy dostęp do odkryć naukowych.

Komunikat określa cele polityki otwartego dostępu do badań finansowanych przez Komisję Europejską w perspektywie planowania Horizon 2020. Towarzyszące mu rekomendacje stanowią ramy polityczne działań w zakresie open access dla państw członkowskich UE.

źródło: B. Bednarek-Michalska, Nowy EBIB <http://www.nowyebib.info/wiadomosci/archiwum-wiadomoci/1192-komisja-europejska-o-open-access>

Najważniejsze Deklaracje OA

- Budapest Open Access Initiative -2002
- Bethesda Statement on Open Access Publishing - 2003
- Berlin Declaration on Open Access to Knowledge in the Sciences and Humanities -2003

Repozytorium a Biblioteka Cyfrowa

- Odmienne cele
- Repozytorium to najczęściej współczesny dorobek naukowy, autoarchiwizacja, wyraźnie określona data początku gromadzonego zasobu
- Biblioteka cyfrowa to dziedzictwo kulturowe, często domena publiczna, upowszechnienie i ochrona najcenniejszych dzieł w zbiorach instytucji
- Repozytorium może być częścią Biblioteki Cyfrowej

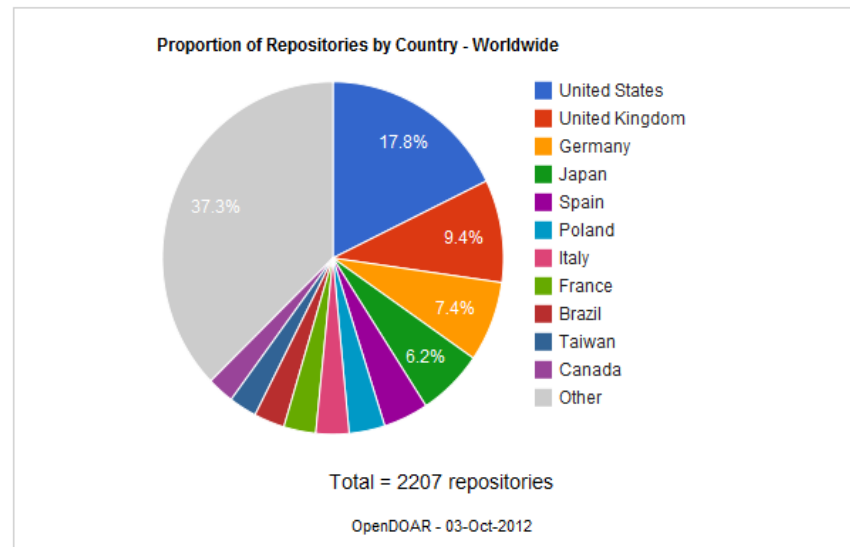
Repozytoria na świecie

OpenDOAR

Directory of Open Access Repositories

[Home](#) | [Find](#) | [Suggest](#) | [Tools](#) | [FAQ](#) | [About](#) | [Contact Us](#)

Proportion of Repositories by Country - Worldwide

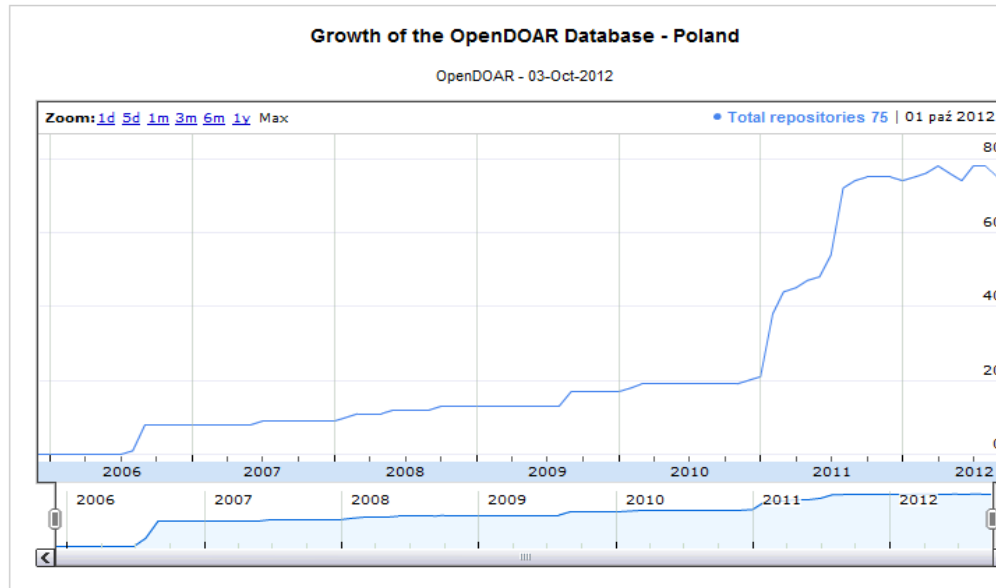
Przyrost repozytoriów w Polsce w modelu OA

OpenDOAR

Directory of Open Access Repositories

[Home](#) | [Find](#) | [Suggest](#) | [Tools](#) | [FAQ](#) | [About](#) | [Contact Us](#)

Growth of the OpenDOAR Database - Poland

This graph shows the changing size of the *OpenDOAR* Database over time.

Olga Giwer, Biblioteka Główna
Politechniki Warszawskiej 2012

About Us

- About Us
- Contact Us

About the Ranking

- Methodology
- Objectives

Resources

- Best Practices
- Links

Newsletter

E-MAIL *

Subscribe

Poland

ranking	World Rank	Instituto	Size	Visibility	Files Rich
1	278	Biblioteka Cyfrowa Politechniki Krakowskiej / Digital Library of Cracow University of Technology	456	523	495
2	396	Biblioteka Cyfrowa Uniwersytetu Wroclawskiego / Digital Library of Wrocław University	421	120	712
3	400	Kulawsko Pomorska Digital Library University Nicolaus Copernicus	208	34	1095
4	431	Biblioteki Cyfrowej Politechniki Warszawskiej / Warsaw University of Technology Digital Library	933	206	355
5	485	Academic Repository Adam Mickiewicz University in Poznan	603	749	583
6	658	Lublin University of Technology Digital Library	618	663	1170
7	688	Repozytorium Electrical Engineering Wrocław Polytechnics	639	701	881
8	951	Digital Library of Polish Institute of Anthropology	499	941	656
9	1037	e-Biblioteka Uniwersytetu Warszawskiego / University of Warsaw e-UW	215	255	1235
10	1078	Biblioteka Cyfrowa Uniwersytetu Warmińskiego-Mazurskiego / University of Warmia and Mazury Digital Library	1171	994	1119
11	1137	Silesian University of Technology Digital Library / Biblioteka Główna Politechniki Śląskiej	315	952	1033
12	1142	Digital Library University of Lodz	908	731	1255
13	1147	Jagiellonian Digital Library Jagiellonian University	93	268	1287
14	1176	Digital Library Formal Linguistics Department at the University of Warsaw	1291	1129	1075
15	1179	Pedagogical Digital Library / Pedagogiczna Biblioteka Cyfrowa	294	513	1152
16	1224	ORE Digital Library Centre for Education Development	1328	1070	1152
17	1278	Instytut Biochemii i Biofizyki Polskiej Akademii Nauk Repository	875	1374	1056
18	1418	Rolnicza Biblioteka Cyfrowa / Agricultural Digital Library	1072	1327	1120
19	1458	Virtual Reading Room John Paul II Catholic University of Lublin	608	1338	1348
20	1511	Virtual Archive of Polish Armenians	1504	1460	1287

Zakończono

OPEN ACCESS WEEK

<http://repositories.webometrics.info/en/Europe/Poland>

Olga Giwer, Biblioteka Główna Politechniki Warszawskiej 2012

Standardy Repozytorium Naukowego

- Poprawne metadane opisowe i techniczne
- Klarowna klasyfikacja zasobów (słowa kluczowe)
- Mechanizmy analizy cytowań
- Oznaczanie dokumentów recenzowanych
- Jasno określona polityka gromadzenia, udostępniania i archiwizowania
- Promocja udostępniania w Open Access

Repozytoria w Polsce

- Directory of Open Access Repositories
DOAR rejestruje 75 polskich repozytoriów
- Registry of Open Access Repositories -
rejestruje 77 polskich repozytoriów
- Zdecydowana większość to Biblioteki
Cyfrowe

Repozytoria w Polsce

- AMUR -Repozytorium Uniwersytetu A. Mickiewicza w Poznaniu (2010)
- Repozytorium Instytutu Biochemii i Biofizyki PAN (pierwszy otwarty mandat w Polsce w 2010 r.)
- Repozytorium Politechniki Krakowskiej (2012)
- CEON Repozytorium Centrum Otwartej Nauki - 2011

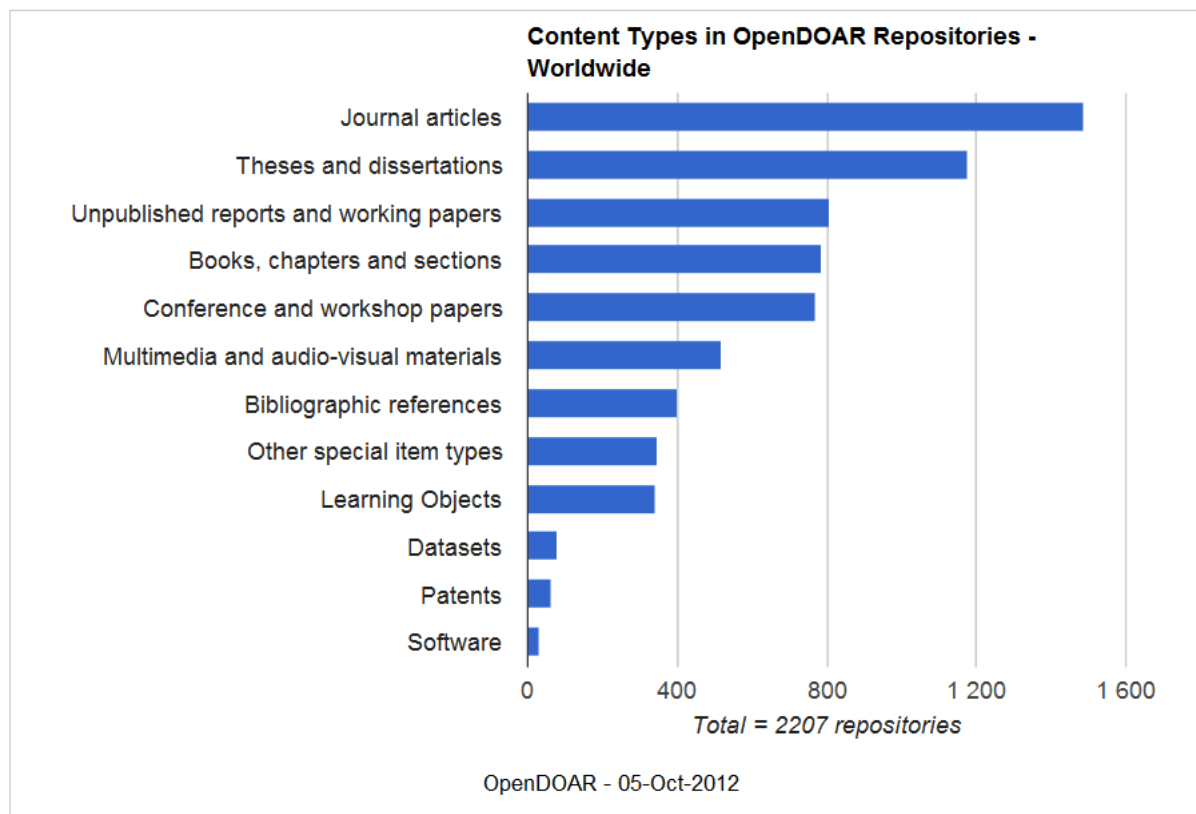
Repozytoria w Polsce cd.

- RICIN - Repozytorium Cyfrowe Instytutów Naukowych 2011
- Repozytorium Eny Politechnika Wrocławska
- Repozytorium Politechniki Łódzkiej -2010

Content Types in OpenDOAR Repositories - Worldwide

N.b. Most repositories hold several Content Types.

Otwarte mandaty

Akt wydany przez uprawniony organ instytucji zobowiązujący jej pracowników do upowszechniania wyników pracy naukowej w otwartym dostępie.

Autorzy zobowiązani są do zamieszczania (deponowania) publikacji i wyników badań w otwartych repozytoriach.

Otwarte Mandaty w Polsce

- Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu - dotyczy prac doktorskich
- Instytut Biochemii i Biofizyki PAN - artykułów w czasopismach
- Wydział Elektryczny Politechniki Wrocławskiej

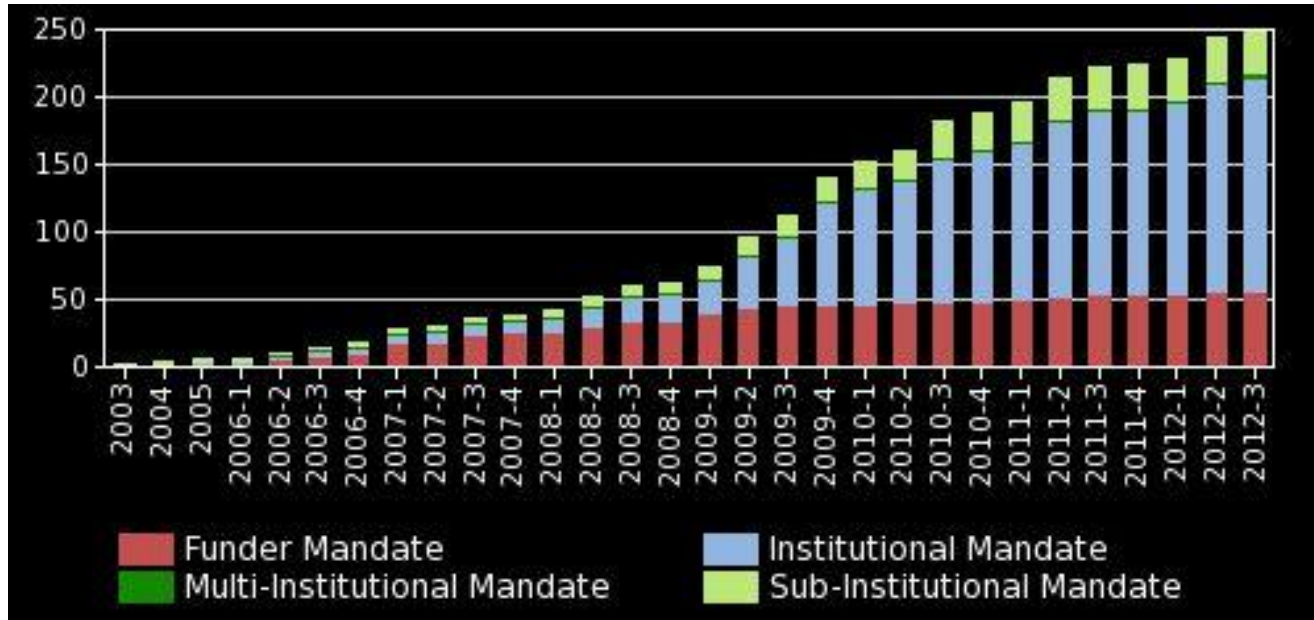
Źródło : Raport prof. M.Niezgódki

http://www.nowybib.info/images/stories/wiadomosci_2/2012_styczen/oa_icm.pdf

Otwarte Mandaty na świecie

Źródło : Raport prof. M.Niezdódk

http://www.nowyebib.info/images/stories/wiadomosci_2/2012_styczen/oa_icm.pdf

Prawa autorskie - co wolno

- Domena Publiczna - utwory z których można korzystać bez ograniczeń wynikających z praw autorskich
- Wolne licencje

Licencje Creative Commons

**Licencje na mocy których
można udostępniać w
Internecie utwory objęte
prawami autorskimi**

Licencje Creative Commons

- Zamiast wszystkie prawa zastrzeżone, pewne prawa zastrzeżone
- Autor pozostaje właścicielem praw autorskich
- Licencja może być zawarta na dowolny czas. Autor zachowując własne prawa jednocześnie dzieli się swoją twórczością z innymi na jasno określonych zasadach

Uznanie autorstwa 3.0 Polska

[Przystępne podsumowanie](#) | [Tekst licencji](#)

Uznanie autorstwa-Na tych samych warunkach 3.0 Polska

[Przystępne podsumowanie](#) | [Tekst licencji](#)

Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne 3.0 Polska

[Przystępne podsumowanie](#) | [Tekst licencji](#)

Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne-Na tych samych warunkach 3.0 Polska

[Przystępne podsumowanie](#) | [Tekst licencji](#)

Uznanie autorstwa-Bez utworów zależnych 3.0 Polska

[Przystępne podsumowanie](#) | [Tekst licencji](#)

Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne-Bez utworów zależnych 3.0 Polska

[Przystępne podsumowanie](#) | [Tekst licencji](#)

SHERPA/RoMEO Espanol - Estadísticas sobre las políticas de copyright de los editores y el autoarchivo - Mozilla Firefox

Plik Edycja Widok Historia Zakładki Narzędzia Pomoc

http://www.sherpa.ac.uk/romeo/statistics.php?la=es&colour=&fIDnum=|&mode=simple&version= sherpa

Często odwiedzane Pierwsze kroki Aktualności

SHERPA/RoMEO Español - ... x Welcome to IBB PAS Reposi... x

... opening access to rese

Inicio • Buscar • Revistas • Editoriales • FAQ • Sugerir •

Estadísticas de RoMEO

[English](#) | [Español](#) | [Magyar](#) | [P](#)

Estadísticas para los 1158 editores en la base de datos RoMEO

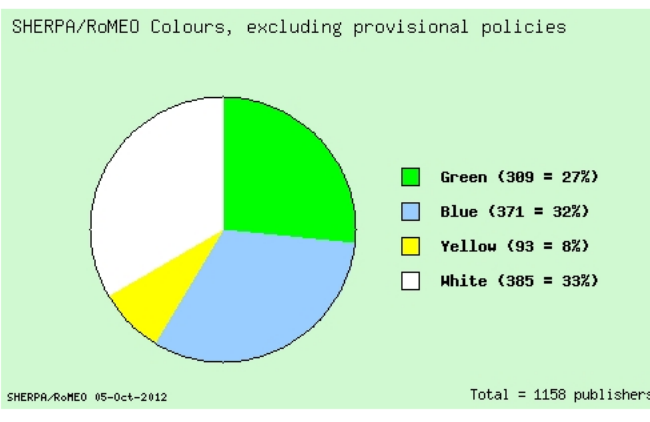
These statistics are for publishers' default policies, and exclude both provisional policies and special policy exceptions.

Provisional records for 3 additional publishers have been excluded. You may redisplay these statistics to [include the provisional policies](#).

RoMEO has 60 additional policies for special exceptions.

Color RoMEO	Política de autoarchivo	Editoriales	%
verde	Puede archivar pre-print y post-print	309	27
azul	Puede archivar el post-print (ie la versión final posterior a la revisión por pares)	371	32
amarillo	Puede archivar el pre-print (ie la versión previa a la revisión por pares)	93	8
blanco	El archivo no está formalmente admitido	385	33

Resumen: **67%** de editores en esta lista que formalmente **permiten** alguna forma de auto-archivo.

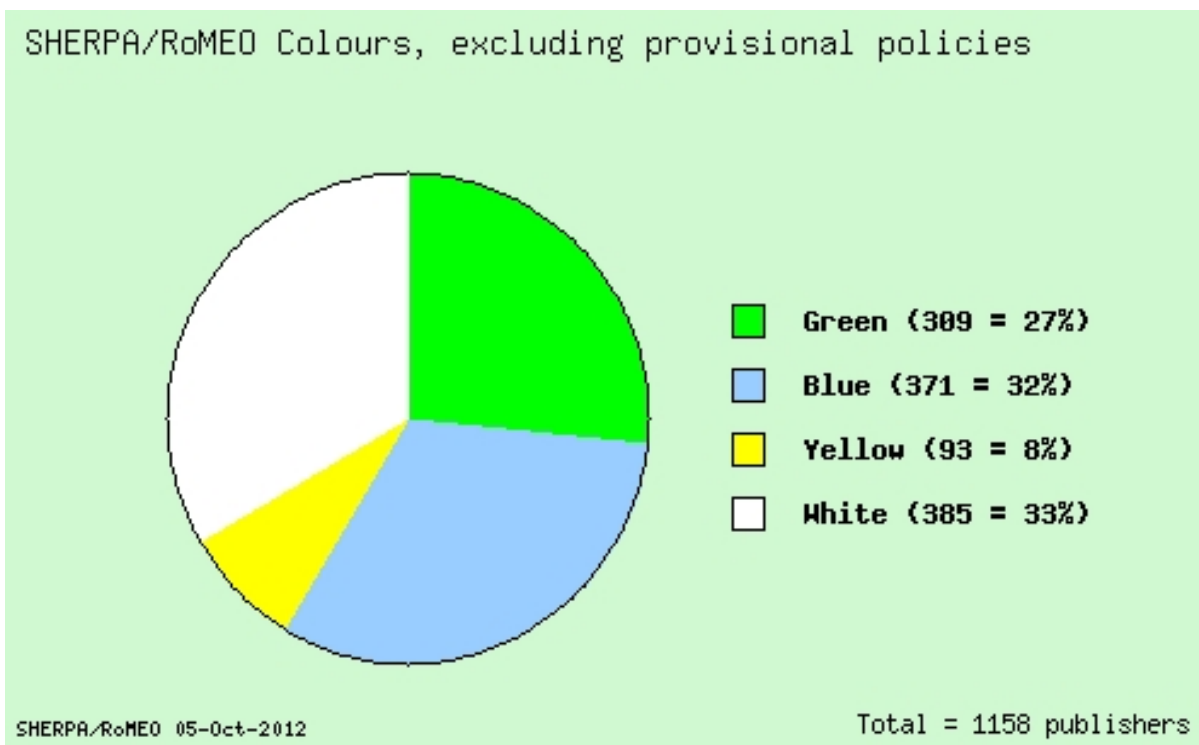
Polityka otwartości wg Sherpa RoMEO

- Zielony - można archiwizować pre-printy i post-printy
- Niebieski - można archiwizować post printy
- Żółty - można archiwizować pre-printy
- Biały - archiwizacja niedozwolona

67 % wydawców zezwala udostępniać na różnych warunkach

Polityka otwartości wg Sherpa RoMEO

- Zielony - można archiwizować pre-printy i post-printy
- Niebieski - można archiwizować post printy
- Żółty - można archiwizować pre-printy
- Biały - archiwizacja niedozwolona

Springer Open Choice / Open Access Narodowy Program publikacji OA w Polsce

Program Springer Open Choice/Open Access jest finansowany przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Umożliwia pracownikom afiliowanym w polskich instytucjach naukowych bezpłatne publikowanie artykułów w czasopismach naukowych należących do wydawnictwa Springer na zasadach wolnego dostępu (Open Access).

Biblioteka Główna PW w Ruchu Open Access

- Biblioteka Cyfrowa PW
- Działania na rzecz utworzenia Repozytorium
- Otwarta Platforma szkoleniowa
- Badania środowiska akademickiego
- Działania promocyjne i szkoleniowe

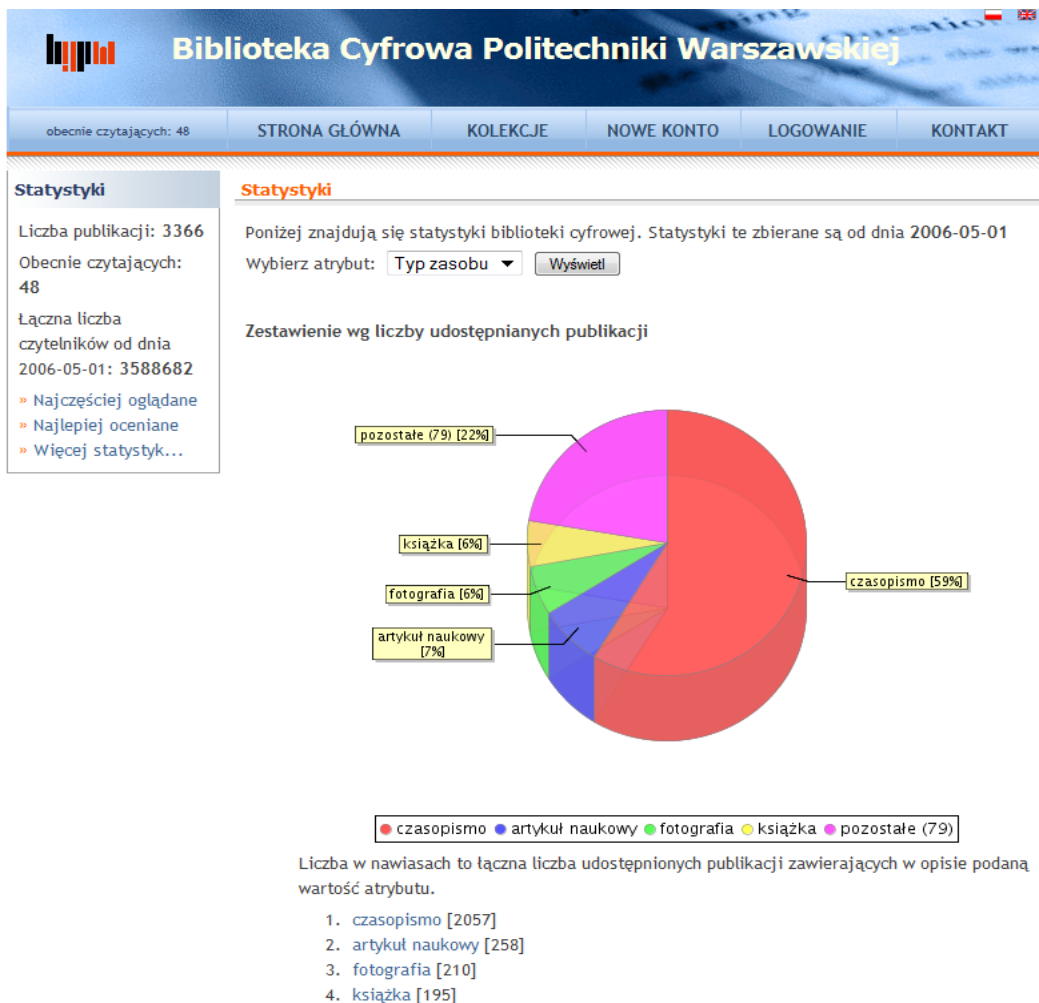
Biblioteka Cyfrowa w Ruchu OA

- *Kolekcje „Doktoratów” i „publikacje pracowników BGPW”*. Pozytywne przykłady otwartego dostępu do bieżących prac naukowych
- *przynależność do FBC* (możliwość transferu metadanych - protokół OAI - do otwartych repozytoriów)
- *Widoczność w światowych portalach-* Europeana, Dart-Europe, VifaOst, Virtuelle Fachbibliothek Ostereuropa
- *Rejestracja i widoczność w międzynarodowych katalogach on-line otwartych repozytoriów* OpenDOAR , ROAR
- *4 pozycja* w Rankingu Web of Repositories
- *3 mln 900.tys wejść,* 3366 publikacji
- *Bibliografie pełnotekstowe* profesorów Politechniki Warszawskiej

Zasoby BC PW

Działania Biblioteki Głównej PW na rzecz utworzenia repozytorium

- Przygotowanie projektów zarządzeń dla władz uczelni
- Badania środowiska akademickiego - 63% jest za utworzeniem repozytorium PW
- Udział w Projekcie Repozytorium (we współpracy z Wydziałem Elektroniki) oraz udział w Projekcie SYNAT
- Szkolenia dla pracowników i doktorantów
- Promocja otwartości w nauce (blog, facebook, ulotki, postery, plakaty)

http://szkolenia.bg.pw.edu.pl/ ☆ Google

Pierwsze kroki Aktualności

a Politechn... x Biblioteka Główna Politec... x

Witamy na platformie e-learningowej Biblioteki Głównej Politechniki Warszawskiej. W celu zapoznania się z tematem szkolenia oraz trybem dostępu do szkolenia, przeczytaj streszczenie kursu - ikonka informacyjna.

O ile nie jest to stwierdzone inaczej treści poszczególnych kursów są dostępne na licencji [Creative Commons Uznanie autorstwa-Na tych samych warunkach 3.0 Polska](#). Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Biblioteki Głównej Politechniki Warszawskiej oraz autorów poszczególnych treści.

Wybór języka ↑

Wykaz szkoleń

◆ Szkolenia podstawowe

[Przegląd baz z zakresu chemii i nauk pokrewnych 2012](#)

[Pierwsze kroki w bibliotece](#)

[Mierniki oceny aktywności publikacyjnej](#)

◆ Szkolenia zaawansowane

◆ Ogólne

[RefWorks - program do zarządzania przypisami i bibliografią załącznikową](#)

[RefWorks - program do zarządzania przypisami i bibliografią załącznikową - kurs zamknięty](#)

[Ebrary - platforma książek elektronicznych](#)

◆ Dziedzinowe

[SciFinder - podstawowe źródło informacji z zakresu chemii i nauk pokrewnych](#)

◆ Dla pracowników bibliotek PW

[Open Access - Otwarta Nauka](#)

[Prawo autorskie dla bibliotekarzy](#)

[O bibliotece dla bibliotekarzy](#)

Przeszukaj szkolenia biblioteczne: Wykonaj

Proponowane zmiany w polskim systemie nauki na rzecz otwartości

- włączenie zagadnień związanych z otwartym dostępem do oceny parametrycznej jednostek
- przekształcenie finansowanych z budżetu państwa czasopism w czasopisma otwarte
- włączenie w ocenę czasopism aspektu otwartości
- włączenia kwestii otwartego dostępu do programów finansowanych przez MNiSW
- udostępniania prac stanowiących podstawę do nadania stopnia naukowego doktora

Źródło: Wdrożenie i promocja otwartego dostępu do treści naukowych i edukacyjnych .
Zespół pod kier. Prof. M. Niezgódki

Olga Giwer, Biblioteka Główna
Politechniki Warszawskiej 2012

Rekomendacje dla Bibliotekarzy

Badania naukowe i kilkunastoletnie doświadczenia Ruchu Open Access w środowiskach naukowych pokazują, że najwięcej korzyści przynoszą bezpośrednie spotkania i rozmowy z czytelnikami.

Bibliotekarze powinni rozmawiać o otwartej nauce i promować ten model publikowania

REKOMENDACJE DLA BIBLIOTEKARZY

- Linkować otwarte zasoby w swoich katalogach
- Przygotować serwis OA na stronach www bibliotek
- Rozwieszać plakaty i informacje o Ruchu Open Access
- Pisać i publikować artykuły o otwartych zasobach
- Przygotowywać seminaria, wykłady i szkolenia promujące Ruch OA
- Promować Open Access Week
- Podejmować współpracę z instytucjami działającymi na rzecz OA

Źródło A. Swan <http://eprints.soton.ac.uk/263868/1/libraries-report-2007.pdf>

WSPIERAJMY RUCH OPEN ACCESS

Dziękuję za uwagę
giwer@bg.pw.edu.pl

